

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.09.1990, sp. zn. 2 Cz 38/90, ECLI:CZ:NS:1990:2.CZ.38.1990.1

Číslo: 12/1992

Právní věta: Jestliže účastník občanského soudního řízení vezme zpět návrh na zahájení řízení, ale jen podmíněně, nemůže soud posuzovat tento jeho úkon jako učiněný bez podmínky. Účastníkem projevená podmíněnost procesního úkonu, pokud na ní účastník trvá, brání tomu, aby úkon vyvolal zamyšlené účinky.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 28.09.1990

Spisová značka: 2 Cz 38/90

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Zpětvzetí návrhu, Zpětvzetí žaloby

Předpisy: 99/1963 Sb. § 96

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal proti žalovaným zaplacení 4 948,40 Kčs s přísl. jako náhrady nákladů spojených s opravou bytu v domě žalovaných.

Po více jednáních ve věci sdělil soudu zástupce žalovaných, že pokud žalobce vezme žalobu zpět do konce září 1988, vzdávají se žalovaní práva na náhradu nákladů řízení. Dne 3. 10. 1988 bylo soudu prvního stupně doručeno podání žalobce datované 23. 9. 1988, že bere žalobu zpět v celém rozsahu a navrhuje zastavení řízení za podmínky, že žalovaní nebudou požadovat náhradu nákladů řízení a tato náhrada jim tedy nebude přiznána. Pokud by požadovali přiznání náhrady nákladů řízení, byl by nucen trvat na rozhodnutí ve věci samé.

Okresní soud v Pardubicích usnesením zpětvzetí návrhu připustil a řízení zastavil. Žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci uložil, aby zaplatil státu zálohované znalečné ve výši 57 Kčs do tří dnů od právní moci

Proti tomuto rozhodnutí podali žalovaní odvolání, kterým napadli pouze výrok o nákladech řízení s odůvodněním, že žalobce nedodržel úmluvu uzavřenou s jejich zástupcem.

Krajský soud v Hradci Králové svým usnesením změnil usnesení soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení mezi účastníky tak, že žalobce je povinen nahradit žalovaným náklady řízení 695

Kčs do 15ti dnů od právní moci tohoto usnesení. Žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že v procesním právu neexistuje žádné podmíněné zpětvzetí návrhu a žalobce takto ve smyslu ustanovení § 146 odst. 1 písm. c) a odst. 2 o. s. ř. 1) zavinil zastavení řízení a je povinen nahradit náklady žalovaným. Za použití ustanovení § 150 o. s. ř. uložil žalobci, aby nahradil náklady řízení z jedné poloviny.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR, tak, že těmito usneseními byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 96 odst. 1 o. s. ř. 1) mohl navrhovatel se souhlasem soudu vzít za řízení zpět návrh na jeho zahájení, a to zčásti nebo zcela. Byl-li návrh účinně vzat zcela zpět, soud řízení zastavil. Podle ustanovení § 96 odst. 2 o. s. ř. soud nepřipustil zpětvzetí návrhu, jestliže to bylo v rozporu se zájmem společnosti.

Neodpovídalo by oprávnění účastníka občanského soudního řízení nakládat se svým návrhem, kdyby soud posuzoval procesní úkon účastníka (v konkrétním případě vzetí návrhu zpět) úžeji či šířeji, než odpovídá jednoznačně projevené vůli k úkonu oprávněného účastníka řízení, nebo kdyby soud pominul podmíněnost tohoto úkonu vázaného na nejistotu skutečnost, která může, ale nemusí v budoucnu nastat. Např. při částečném vzetí návrhu zpět nemůže soud ohledně celého návrhu řízení zastavit. Soud také nemůže přehlížet podmíněnost vzetí návrhu zpět, neboť by to rovněž neodpovídalo projevu vůle navrhovatele.

V projednávané věci vyplývalo z procesního úkonu žalobce, že nevzdají-li se žalovaní práva na náhradu nákladů řízení, bude trvat na tom, aby soud rozhodl ve věci samé. Zastavení řízení soudem prvního stupně tedy neodpovídalo dispozičnímu procesnímu úkonu účastníka, jenž byl určitý a srozumitelný.

Stížnost pro porušení zákona je však v této věci důvodná i z hlediska přípustnosti podmíněných procesních úkonů, které nemají hmotně právní důsledky. Občanskoprávními procesními úkony jsou takové úkony subjektů řízení, které jsou upraveny předpisy občanského procesního práva. Jejich předpoklady, podmínky a náležitosti stanoví procesní právo a jen podle procesního práva musí být tyto úkony posuzovány. Procesní právo nemá ustanovení o platnosti či neplatnosti procesních úkonů a při odlišné formální povaze tohoto práva nelze analogicky použít ustanovení hmotného práva. Občanský soudní řád 2) také nemá ustanovení obdobné ustanovení § 36 o. z. o podmínkách, jejichž splněním teprve nastávají právní účinky podmíněného úkonu. Nelze tedy v občanském soudním řízení přisuzovat právní relevanci podmiňovaným procesním úkonům. Podmíněnost procesního úkonu pak brání tomu, aby takový úkon vyvolal účastníkem zamýšlené účinky. Podmíněný procesní úkon, s nímž nejsou spojeny hmotně právní důsledky, se tedy nemůže stát účinným. V daném případě proto připuštění zpětvzetí návrhu i z tohoto důvodu neodpovídalo zájmu společnosti. Pokud navrhovatel setrval na podmíněném vzetí návrhu zpět, musel soud postupovat podle ustanovení § 96 odst. 2 o. s. ř. 1) , vzetí zpět nepřipustit a po právní moci usnesení pokračovat v řízení.

Z výše uvedeného vyplývá, že soud prvního stupně svým usnesením porušil zákon výrokem o připuštění vzetí návrhu zpět a o zastavení řízení, a to v ustanovení § 96 odst. 1 o. s. ř. 1) Nezákonností tohoto rozhodnutí byla pak vyvolána nezákonnost navazujícího usnesení odvolacího soudu (neboť výrok o nákladech řízení byl závislý na rozhodnutí o připuštění zpětvzetí návrhu a zastavení řízení). Důvodné stížnosti pro porušení zákona bylo proto vyhověno, napadená usnesení byla v celém rozsahu zrušena a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Poznámky pod čarou:

1) ve znění před novelizací zákonem č. 519/1991 Sb.

2) zákon č. 99/1963 Sb. (ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č. 78/1983 Sb. a ve znění zákonů č.

180/1990 Sb. a č. 519/1991 Sb.)